
TÜRKÇE, SOSYAL BİLGİLER VE SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN COĞRAFYA DERSLERİNE OLAN İLĞİ DÜZEYİ

The Interest Level of Students Attending Departments of Turkish Language Teaching, Social Sciences and Primary Education Teaching about Geography Lessons

Yard.Doç.Dr. Bayram ÇETİN*

Özet

Araştırma, coğrafya eğitimi dışında öğrenim gören, öğretmen adaylarının coğrafya derslerine olan ilgi düzeyleri ve coğrafya öğrenmenin gerekliliği konusundaki görüşlerinin tespitine yönelik olarak yapılmıştır. Bu amaçla 37 maddeden oluşan likert tipi 5'li ölçek hazırlanarak öğretmen adaylarının görüşüne başvurulmuştur. Bu bağlamda 2005–2006 öğretim yılında Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe, Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinden, müfredatta yer alan coğrafya derslerinin tamamını almış 681 öğrencinin 205'i bu konuda görüş bildirmiştir. Elde edilen veriler t testi, varyans analizi (ANOVA) ve frekans yüzde analiz yöntemleriyle analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

Bu çalışmanın sonucunda elde edilen bilgilere dayanarak anabilim dalları arasında görüş ayrılıklarına rastlanmasına karşın, bilhassa sosyal bilimler kapsamındaki alanlarda iyi düzeyde öğretmenlerin yetiştirilmesinde coğrafya derslerinin önemli bir misyona sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, İlgi Düzeyi, Öğretmen Adayı, Anabilim Dalı Farklılığı.

* Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı, Antakya.

Abstract

The research was conducted in order to determine the views of teacher candidates being trained to teach subjects other than geography about geography lessons and also their opinions about the necessity of learning geography. With this aim in mind, teacher candidates were asked for their opinions through a five-point likert-type scale with 37 items. In this sense, 205 students out of 681 students who are attending Atatürk University Kazım Karabekir Faculty of Education, Departments of Turkish Language Teaching, Social Sciences and Primary Education Teaching and who took all the geography lessons in syllabus expressed their views. The collected data were analyzed and interpreted through t test, variance analysis (ANOVA) and frequency percentage analysis.

As a consequence of the research, it is possible to state that geography lessons have an important mission to train well-qualified teachers especially within the areas included in Social Sciences though there were differences of opinion between the departments.

Key Words: *Geography, Interest Level, Teacher Candidate, Difference of Departments.*

Giriş

Coğrafya 2002 adlı eserin önsözünde TÜSIAD, çalışmanın amacını; *Uluslar arası mal, hizmet, insan ve bilgi akımları ile iletişim ağlarının giderek karmaşık bir hale geldiği, küreselleşme ve yerelleşme sürecinin ülkelerin siyasal sınırlarını zorladığı 21. yüzyılın eşiğinde, disiplinler arası bir bakışa sahip coğrafyanın okunması* olarak belirlemekte ve aynı zamanda Tarih, Felsefe ve Coğrafya'yı 21. yüzyılın *çağdaş yurttaş üçlemesi* olarak tanımlanmaktadır (Tüsiad., 2002:3). Burada, çağdaş bireylerin meydana getirdiği yurttaşlar tarafından günümüz dünyasının çözümlenmesinde coğrafyanın sahip olduğu misyon açıkça vurgulanırken, bu alanda çalışma yapan GİRGİN coğrafya öğrenmenin ve öğretmenin gerekliliği konusundaki fikirlerini, *Dünyaya ait bilgileri organize etme ve yayma..., Hayata bakışımızdaki farklı kriterleri görebilme... Ekonomik yaşamak... ve etkin bir yurttaşın iyi bir coğrafi birikime ihtiyacı olacağını* belirterek özetlemektedir (Girgin, 2001:134,137,142). Diğer taraftan coğrafya eğitimi konusunda önemli çalışmaları bulunan DOĞANAY ise, *Coğrafyanın sadece aydın bireylerin, dünya olaylar sistematüğını daha kolay kavramalarını sağlayan, bir genel kültür bilimi olmadığını*, bu işlevlerinin yanında *bireylerde yurt sevgisi duygusunun gelişip kökleşmesi bakımından da* önemli rol oynadığının altını çizmektedir (Doğanay, 2002:177). İnsan yaşadığı çevreyi tanıdığı ölçüde ondan faydalanır. Dolayısıyla insanın yeryüzünü en iyi şekilde tanınmasında ve insan çevre ilişkilerinin doğru değerlendirilmesi ve mekanın yönetiminde coğrafya ve coğrafi bakış açısının önemi küçümsenemez (Efe, 1996-1997:135). Öte yandan günümüzde çeşitli ulaşım sektörlerinin yeryüzünün hemen her tarafına yayılması ile adeta küçülen dünyada cereyan eden olay ve olguları gerek birey ve gerekse ulus olarak doğru yorumlayabilmek için coğrafi bilgiye ihtiyaç vardır. Ülkemizde ve uluslar arası arenada, ekonomik ya da siyasal birçok problemin temeli ve çözümü coğrafyaya bağlıdır (Güngördü, 2002:5). Nitekim Kanada gibi tarihi geçmişi olmayan ülkelerde bile daha 1910 yılında Montreal Üniversitesi'nin Yüksek Ticari Çalışmalar Okulu'nda ekonomik ve ticari coğrafya derslerinin müfredata konulması (İncekara, 2006:67) ve yine Amerika Birleşik Devletleri'ndeki ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulması zorunlu 5 temel konudan birinin coğrafya olması dikkat çekicidir (Demirci, 2005:87). *Geography For Educators Standards, Themes ve Concepts* adlı eserde coğrafi bilginin önemi, bilgi çağında ABD'nin ulusal politika ve kararlarının altında dünya hakkında sahip olunan bilginin etkin olduğu belirtildikten sonra, ABD'deki öğrencilerde tespit edilen coğrafi bilgi yetersizliği (diğer bir ifadeyle coğrafya cahilliği) ile mücadelenin yerindeliği senatör Edward Kennedy'nin şu sözleriyle pekiştirilmektedir; *Dünya ekonomisindeki rekabetçi pozisyonumuzun sürdürülmesinde eğitim sistemimizin geliştirilmesi hayati önem taşır. Dolayısıyla çabamızın büyük bölümünü insanın mutluluğu ve dünyanın anlaşılmasında coğrafyanın etkilerini ve önemini, genç Amerikalıların açıkça anlamaları yönünde harcamalıyız* (Hardwick, Holtgrieve, 1996:1-2). Özetle denilebilir ki, küreselleşme ve yerelleşme sürecinin ön plana çıktığı 21. yüzyılın çağdaş bireylerinin yetiştirilmesinde coğrafya bilimi

Türkçe, Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Coğrafya Derslerine Olan İlgî Düzeyi

ve dolayısıyla coğrafi bilginin gerekli ve vazgeçilmez bir donanım özelliğini kazanmasıyla, bunun eğitim faaliyetlerine yansıtılması zorunluluk halini almıştır. Bu zorunluluk iyi ve etkin yurttaşların yetiştirilmesinde hissedilirken, bunun ötesinde ülkenin eğitim kadrosunun yetiştirilmesinde daha baskın olarak hissedilmektedir. Dolayısıyla hangi derecede olursa olsun bütün eğitim kurumlarında belli bir oranda coğrafya öğretiminin vazgeçilmez olduğu, kabul edilmesi gereken bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu bağlamda, Ortaöğretim müfredatlarında coğrafya derslerinin yer almasının daha da ötesinde, eğitim faaliyetlerinin en önde gelen uygulayıcıları olan öğretmenlerin yetiştirilme sürecinde de coğrafya öğrenme ve öğretmenin gerekliliği ortadadır. Bu anlamda 1998-1999 öğretim yılında Yüksek Öğretim Kurulu tarafından eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılmasıyla, ilköğretimin 1. ve 2. kademesine yönelik öğretmen yetiştiren anabilim dallarında Yüksek Öğretim Kurulu'nun belirlediği müfredat programları uygulamaya konulmuş ve buna göre, Türkçe, Sosyal Bilgiler, ve Sınıf Öğretmenliği anabilim dallarının müfredat programlarında seçmeli dersler dahil toplam 37 kredilik coğrafya dersi yer almıştır (Tablo 1).

Sözü edilen durum 2006-2007 Öğretim yılına kadar sürmüş, bu öğretim yılından itibaren yeniden düzenlenerek uygulamaya konulmuştur. Yeni uygulamada ise coğrafya dersleri Türkçe Öğretmenliği müfredatından tamamen kaldırılırken, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalında 18, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında da 7 olmak üzere toplam 25 krediye düşürülmüştür.

Tablo 1: 2005-2006 Öğretim Yılında Türkçe, Sosyal Bilgiler, ve Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dallarının Müfredat Programlarında Yer Alan Coğrafya Dersleri, Ders Kredileri ve Yarıyılları

Sınıf Öğretmenliği								
Ders	Coğrafyaya Giriş	Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği	Ülkeler Coğrafyası	Türkiye Turizm Coğrafyası (Seçmeli)				
Yarıyıl	I.	II.	III.	VIII.				
Kredisi	2	3	2	2				
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği								
Ders	Genel ve Fiziki Coğrafya	Genel Beşeri ve Ekonomik Coğrafya	Ülkeler Coğrafyası	Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafya	Türkiye Fiziki Coğrafyası	Siyasi Coğrafya	Çevre Sorunları Coğrafyası	Türkiye Turizm Coğrafyası (seçmeli)
Yarıyıl	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
Kredisi	4	4	2	2	2	2	2	2
Türkçe Öğretmenliği								
Ders	Coğrafyaya Giriş	Ülkeler Coğrafyası	Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği					
Yarıyıl	I.	II.	III.					
Kredisi	2	3	3					

Kaynak: <http://www.yok.gov.tr/>

Çalışmada 2005-2006 öğretim yılında Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe, Sosyal Bilgiler, ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin coğrafya derslerine olan ilgi düzeyinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca dönük olarak en doğru değerlendirmeyi yapabilmek adına, her programda coğrafya derslerinin tamamını almış öğrencilere anket uygulanmıştır. Diğer bir deyişle, anket Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dallarında VIII. yarıyıl öğrencilerine uygulanırken, Türkçe Öğretmenliğinde ise III. yarıyıl öğrencilerine uygulanmıştır. Diğer taraftan Fen Bilgisi Öğretmenliği programında yer alan 3 kredilik Fen Bilimlerinde Özel Konular 2 adlı dersin, böyle bir değerlendirme için yeterli krediye sahip olmadığı kanaati, bu anabilim dalı öğrencilerinin değerlendirme dışı bırakılmasına neden olmuştur.

AMAÇ

Bu çalışma, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe, Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin, anabilim dalı müfredatlarında yer alan coğrafya derslerine olan ilgi düzeyini ve coğrafya öğrenmenin gerekliliği konusundaki düşüncelerini belirlemeye yöneliktir. Bu temel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır. Türkçe, Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin;

1. Cinsiyet değişkenine göre coğrafya derslerine olan ilgi düzeyleri arasında fark var mıdır?
2. Anabilim Dalı değişkenine göre coğrafya derslerine olan ilgi düzeyleri arasında fark var mıdır?
3. Öğretim şekli değişkenine göre coğrafya derslerine olan ilgi düzeyleri arasında fark var mıdır?
4. Anabilim Dalı değişkenine göre coğrafi konulara, coğrafya bilimine ve derslerine olan ilgi düzeyine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri nelerdir?
5. Anabilim Dalı değişkenine göre coğrafya derslerinin kendi alanlarında gerekli olup olmadığına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri nelerdir?
6. Anabilim Dalı değişkenine göre coğrafya derslerinin işleniş ve işlenen bilginin niteliğine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri nelerdir?
7. Anabilim Dalı değişkenine göre genel anlamda coğrafya derslerinin amacına ulaşım ulaşmadığına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri nelerdir?

VARSAYIMLAR

- 1- Veri toplama aracı olan anketteki soruların öğrencilerin konu hakkındaki görüşlerini ortaya koyabilecek nitelikte olduğu,
- 2- Örnekleme katılan öğrencilerin anketteki soruları cevaplayabilecek düzeyde bir kanaate sahip olduğu,
- 3- Örnekleme katılan öğrencilerin sorulara samimi cevaplar verdikleri varsayılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın evrenini Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi 2005-2006 Öğretim yılı Türkçe, Sosyal Bilgiler, ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinden,

müfredatta yer alan coğrafya derslerinin tamamını almış 681 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem gelişigüzel seçilmiş (random), 90 kız 115 erkek olmak üzere toplam 205 öğrenciden (evrenin %30.1'i) oluşmuştur.

Öğrencilerin coğrafya derslerine yönelik ilgi düzeylerini belirlemek amacıyla, 37 maddeden oluşan likert tipi 5'li ölçek hazırlanmış, ölçek 50 öğrenciye yapılan pilot uygulamayla değerlendirilmiştir. Pilot uygulamada Alpha değeri 0.84 bulunmuş, buna göre veri toplama aracı olarak uygulanabilirliğine karar verilmiştir.

Araştırmada istatistik analiz yoluyla (SPSS) veri çözümleme yapılmış, analiz aşamasında ise t testi, varyans analizi (ANOVA) ve frekans yüzde analiz yöntemleri kullanılmıştır.

BULGU VE YORUMLAR

Yapılan çalışmaya bağlı olarak elde edilen bulgular ışığında bazı çıkarımlara ulaşılmış ve aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2: Cinsiyete Göre Öğrencilerin Coğrafya Derslerine Olan İlgisi Düzeylerine İlişkin Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve t Değeri

Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	p
Bayan	90	117,52	14,73	0,346	0,730
Erkek	115	116,83	13,66		

Sd: 203 p>0.05

Tablo 2'ye bakıldığında t değeri 0,346 olup p=0.730 olduğu için sonuç p>0.05 önem düzeyinde anlamsızdır. Buna göre öğrencilerin coğrafya derslerine olan ilgi düzeyinin cinsiyet bazında önemli fark göstermediği bulunmuştur. Bu bulgu, cinsiyet değişkeni açısından bu anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları arasında farklılaşma olmadığını göstermektedir.

Tablo 3: Anabilim Dalına Göre Öğrencilerin Coğrafya Derslerine Olan İlgisi Düzeylerine İlişkin Varyans Analizi

Varyans Analizi	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	2282,428	2	1141,214	6,017	0,003 Anamlı
Gruplar İçi	38313,747	202	189,672		
Toplam Kareler	40596,176	204			

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri anabilim dalları değişkeni açısından coğrafya derslerine olan ilgi düzeylerinde varyans analizi sonucuna göre 0,05 önem düzeyinde anlamlı bir fark vardır (F=6,017 p=0,003). Öğretmen adaylarının coğrafya derslerine ilişkin görüşlerinin ortalamaları, anabilim dalları değişkenine göre farklılaşmaktadır. Bu farklılaşmanın hangi anabilim dalları arasında olduğunu belirlemek

amacıyla yapılan LSD testi sonuçlarına göre, Sosyal Bilgiler Anabilim Dalı ile Türkçe Anabilim Dalı arasındaki farklılık olduğu ve farklılığın Sosyal Bilgiler Anabilim Dalı lehine olduğu bulgulanmıştır. Ayrıca Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı ile Türkçe Anabilim Dalı arasındaki farklılık olduğu ve farklılığın Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı lehine olduğu bulgulanmıştır.

Tablo 4: Öğretim Şekline Göre Öğrencilerin Coğrafya Derslerine Olan İlgî Düzeylerine İlişkin Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve t Değeri

Öğretim Şekli	N	\bar{X}	Ss	t	p
I. Öğretim	105	117,47	14,69	0,343	0,732
II. Öğretim	100	116,79	13,53		

Sd: 203 p>0.05

Tablo 4'e göre t değeri 0,343 olup p=0.732 olduğu için sonuç p>0.05 önem düzeyinde anlamsızdır. Öğretim şekline göre öğrencilerin coğrafya derslerine olan ilgi düzeyleri konusunda önemli fark olmadığı görülür. Bu bulgu, öğretim şekli değişkeni açısından bu anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları arasında farklılaşma olmadığını gösterir niteliktedir. Öyle anlaşılıyor ki, gerek I. öğretim ve gerekse II. öğretim derslerinin büyük oranda aynı öğretim üyeleri tarafından yürütülmesinin görüşler arasında farkın oluşmamasında etkili olmuştur.

Tablo 5: Anabilim Dalı değişkenine göre coğrafi konulara, coğrafya bilimine ve derslerine olan ilgi düzeyine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri

Görüşler	ABD	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılmıyorum		Katılmıyorum		Tamamen Katılmıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Herhangi bir gezi ya da doğa yürüyüşünde çevreyi gözlemlemekten hoşlanırım.	Sosyal	-	-	1	1.5	-	-	17	26.2	47	72.3
	Sınıf	-	-	-	-	-	-	18	26.5	50	73.5
	Türkçe	1	1.4	-	-	2	2.8	11	15.3	58	80.6
Coğrafya içerikli (göl, dağ, şehir gibi yerlere yapılan) gezilere katılmayı severim.	Sosyal	-	-	1	1.5	2	3.1	16	24.6	46	70.8
	Sınıf	-	-	-	-	9	13.2	13	16.1	46	67.6
	Türkçe	2	2.8	-	-	5	6.9	16	22.2	49	68.1
Çevrede gördüklerimle coğrafya derslerinde öğrendiğim bilgiler arasında ilişkiler kurarım.	Sosyal	1	1.5	-	-	18	27.7	24	36.9	22	33.8
	Sınıf	-	-	1	1.5	21	30.9	23	33.8	23	33.8
	Türkçe	1	1.4	1	1.4	24	33.3	28	38.9	18	25.0
Coğrafya ya da doğa ile ilgili faaliyet gösteren en az bir sivil toplum örgütü ve	Sosyal	7	10.8	10	15.4	20	30.8	16	24.6	12	18.5
	Sınıf	11	16.2	15	22.1	20	29.4	9	13.2	13	19.1

Türkçe, Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Coğrafya Derslerine Olan İlgî Düzeyi

onun faaliyetlerinden haberdarım.	Türkçe	18	25.0	15	20.8	17	23.6	15	20.8	7	9.7
Coğrafya ve doğa ile ilgili kulüp ya da sivil toplum örgütlerinden birine üye olmak isterim.	Sosyal	4	6.2	4	6.2	19	29.2	24	36.9	14	21.5
	Sınıf	3	4.4	6	8.8	18	26.5	28	41.2	13	19.1
	Türkçe	5	6.9	8	11.1	22	30.6	28	38.9	9	12.5
Coğrafi içerikli konularda sohbet etmeyi severim.	Sosyal	-	-	5	7.7	17	26.2	24	36.9	19	29.2
	Sınıf	4	5.9	6	8.8	21	30.9	20	29.4	17	25.0
	Türkçe	3	4.2	5	6.9	23	31.9	24	33.3	17	23.6
Boş vakitlerimde ders kitapları dışında coğrafya ile ilgili kitap ya da dergileri okumaktan hoşlanırım.	Sosyal	3	4.6	9	13.8	27	41.5	18	27.7	8	12.3
	Sınıf	3	4.4	11	16.2	26	38.2	19	27.9	9	13.2
	Türkçe	10	13.9	14	19.4	23	31.9	18	25.0	7	9.7
Televizyonda coğrafya içerikli belgeselleri izlemekten hoşlanırım.	Sosyal	-	-	3	4.6	8	12.3	21	32.3	33	50.8
	Sınıf	1	1.5	2	2.9	11	16.2	26	38.2	28	41.2
	Türkçe	2	2.8	2	2.8	10	13.9	24	33.3	34	47.2
Coğrafya derslerine karşı ilgiliiyim.	Sosyal	2	3.1	-	-	13	20.0	23	35.4	27	41.5
	Sınıf	1	1.5	1	1.5	16	23.5	26	38.2	24	35.3
	Türkçe	5	6.9	3	4.2	13	18.1	29	40.3	22	30.6
Coğrafya derslerini çalışmaktan zevk alırım.	Sosyal	3	4.6	1	1.5	19	29.2	22	33.8	20	30.8
	Sınıf	2	2.9	4	5.9	22	32.4	22	32.4	18	26.5
	Türkçe	7	9.7	7	9.7	20	27.8	24	33.3	14	19.4
Coğrafya derslerinde işlenen konuları öğrenmekte zorlanmam.	Sosyal	3	4.6	2	3.1	14	21.5	24	36.9	22	33.8
	Sınıf	3	4.4	2	2.9	11	16.2	27	39.7	25	36.8
	Türkçe	2	2.8	-	-	18	25.0	31	43.1	21	29.2
Coğrafya bölümü ya da coğrafya öğretmenliğinde lisansüstü eğitim yapmak isterim.	Sosyal	20	30.8	10	15.4	10	15.4	16	24.6	9	13.8
	Sınıf	14	20.6	18	26.5	14	20.6	12	17.6	10	14.7
	Türkçe	30	41.7	17	23.6	16	22.2	5	6.9	4	5.6
İkinci bir üniversite eğitimi alma fırsatım olsa, coğrafya bölümü ya da coğrafya öğretmenliğini tercih ederim.	Sosyal	17	26.2	17	26.2	12	18.5	10	15.4	9	13.8
	Sınıf	18	26.5	19	27.9	12	17.6	9	13.2	10	14.7
	Türkçe	28	38.9	17	23.6	16	22.2	6	8.3	5	6.9

Tablodan görüldüğü kadarıyla, her 3 anabilim dalında da öğrenim gören öğrencilerin %90'ı aşan kesimi “Herhangi bir gezi ya da doğa yürüyüşünde çevreyi gözlemlemeyi” ve “Coğrafya içerikli (göl, dağ, şehir gibi yerlere yapılan) gezilere katılmayı” tamamen katılıyorum ve katılıyorum düzeyinde ilgi gösterirken yine bu öğrencilerin %80'e yakın bir bölümü de “Televizyonda coğrafya içerikli belgeselleri” tamamen katılıyorum ve katılıyorum düzeyinde ilgi duymaktadır. Bu konuda anabilim dalları arasında çok belirgin olmasa da Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lehine bir kanaatin olduğu göze çarpan diğer bir ayrıntıdır. Öğrenciler doğa yürüyüşü ve gezi-gözlem

yapmaktan hoşlandıkları gibi, %60 ile 70'i çevrede gözlem yoluyla elde ettiği bilgilerle, coğrafya derslerinde teorik olarak öğrendiği bilgiler arasında ilişki kurduğunu tamamen katılıyorum ve katılıyorum düzeyinde görüş belirtmiştir.

Öte yandan “Coğrafya ya da doğa ile ilgili faaliyet gösteren en az bir sivil toplum örgütü ve onun faaliyetlerinden haberdar” olma ya da “Coğrafya ve doğa ile ilgili kulüp ya da sivil toplum örgütlerinden birine üye olma” gibi coğrafi konulara olan ilginin eyleme dönüşme boyutunda anabilim dalları arasında önemli bir fark olmaksızın kısmen katılıyorum, katılıyorum ve tamamen katılıyorum düzeyinde yaklaşık %30'luk bir dağılıştan söz edilebilir. Bu konuda öğrencilerin %60'lık bir kesiminin tamamen katılıyorum ve katılıyorum düzeyinde doğa ve coğrafyayla ilgili klüp ya da herhangi bir sivil toplum örgütüne üye olmakta istekli oldukları, fakat herhangi bir klüp ya da sivil toplum örgütünün faaliyetlerinden haberdar olmamaları dikkat çekicidir. Bu durum öğretmen adaylarının gerek coğrafi konulara karşı ve gerekse coğrafya ya da doğayla ilgili sivil toplum örgütlerinin faaliyetlerine dönük ilgi düzeyleriyle çelişki oluşturmaktadır. Öyle anlaşılıyor ki, öğretmen adayları ilgi alanlarını eylemsel boyutta hayata geçirmekte zorlanmaktadır. Kesinlik arz etmemekle birlikte böyle bir sonucun ortaya çıkmasında, ülke gerçeklerine bağlı olarak öğrencilerin üniversite eğitimini sadece meslek sahibi olmaya dönük bir süreç olarak algılaması ve sivil toplum örgütlerindeki faaliyetlerin getireceği mali yükten kaçınma istemi etkili olabilir.

Coğrafya derslerine olan ilgi düzeyleri değerlendirilmeye alındığında, öğrencilerin %70'den fazlası tamamen katılıyorum ve katılıyorum düzeyinde olumlu görüş belirtirken, %50 ile 65 arasındaki bir kesim ise “Coğrafya Derslerini Çalışmaktan Zevk Aldığını” tamamen katılıyorum ve katılıyorum düzeyinde olumlu görüş belirtmiştir. Özetle öğrencilerin coğrafya derslerine olan ilgi düzeylerinde anabilim dalları arasında Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lehinde bir kanaat olmasının yanında, her 3 anabilim dalında da öğrencilerin yarısından fazlasının coğrafya derslerine karşı ilgili olduğu ve hatta coğrafya derslerini çalışmaktan zevk aldığı ve öğrenmekte zorlanmadığı söylenebilir.

Öte yandan “Coğrafya bölümü ya da coğrafya öğretmenliğinde lisansüstü eğitim yapmak isterim” ya da “İkinci bir üniversite eğitimi alma fırsatım olsa, coğrafya bölümü ya da coğrafya öğretmenliğini tercih ederim” gibi öğretmen adaylarının akademik ilgi düzeylerini belirlemeye dönük ifadelerle karşı cevapların, anabilim dalları arasında belirgin bir farklılık olmaksızın %30 oranında hiç katılmıyorum düzeyinde olduğu göze çarpar. Bu da öğrencilerin coğrafya derslerine karşı ilgi duymalarına karşın, bunun akademik düzeyde uzmanlaşmaya yönelik olmadığını açıkça göstermektedir.

Tablo 6: Anabilim Dalı değişkenine göre coğrafya derslerinin kendi alanlarında gerekli olup olmadığına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri

Görüşler	ABD	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılmıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Coğrafya dersleri, alanımda yeterli bir öğretmen olarak yetişmeye katkı sağlar.	Sosyal	2	3.1	1	1.5	9	13.8	25	38.5	28	43.1
	Sınıf	-	-	1	1.5	9	13.2	24	35.3	34	50.0
	Türkçe	3	4.2	6	8.3	22	30.6	25	34.7	16	22.2
Coğrafya dersleri, sadece genel kültürümün gelişmesine katkı sağlar.	Sosyal	8	12.3	21	32.3	20	30.8	10	15.4	6	9.2
	Sınıf	11	16.2	25	36.8	15	22.1	12	17.6	5	7.4
	Türkçe	5	6.9	20	27.8	14	19.4	22	30.6	11	15.3
Coğrafya dersleri, öğretim gördüğüm alan için gereklidir.	Sosyal	-	-	2	3.1	-	-	17	26.2	46	70.8
	Sınıf	1	1.5	1	1.5	2	2.9	24	35.3	40	58.8
	Türkçe	5	6.9	9	12.5	32	44.4	16	22.2	10	13.9
Gördüğüm coğrafya derslerinin sayısı artırılmalıdır.	Sosyal	6	9.2	15	23.1	15	23.1	18	27.7	11	16.9
	Sınıf	8	11.8	22	32.4	22	32.4	11	16.2	5	7.4
	Türkçe	23	31.9	30	41.7	13	18.1	3	4.2	3	4.2
Gördüğüm coğrafya derslerinin haftalık ders saatleri artırılmalıdır.	Sosyal	8	12.3	12	18.5	16	24.6	15	23.1	14	21.5
	Sınıf	8	11.8	24	35.3	21	30.9	9	13.2	6	8.8
	Türkçe	26	36.1	32	44.4	6	8.3	5	6.9	3	4.2

Tabloda Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenliği öğrencileri “Coğrafya dersleri, öğrenim gördüğüm alan için gereklidir” yönündeki ifadelerle katılıyorum ve tamamen katılıyorum düzeyinde %80-90 oranında olumlu görüş bildirirken, Türkçe Öğretmenliği öğrencilerinin aynı düzeyde olumlu görüş bildirdiği söylenemez. Fakat “Coğrafya dersleri, alanımda yeterli bir öğretmen olarak yetişmeye katkı sağlar” yönündeki görüşe Türkçe Öğretmenleri de %57 oranında olumlu görüş bildirmiştir. Benzer şekilde Türkçe Öğretmenliği öğrencilerinin “Coğrafya dersleri, sadece genel kültürümün gelişmesine katkı sağlar” görüşüne daha yakın durduğu söylenebilir. Daha açık bir ifadeyle Türkçe Anabilim Dalı öğrencilerine göre, coğrafya dersleri genel kültürü yüksek iyi bir öğretmen olabilmek adına gerekli iken, öğrenim gördükleri anabilim dalı için pek fazla gerekli değildir. Diğer taraftan 3 öğrenci grubunun da coğrafya derslerinin saatlerinin ya da sayılarının artırılması yönünde kısmen katılıyorum düzeyinde yaklaşık %30'lara varan oranlarda görüş bildirdiği dikkat çekicidir.

Tablo 7: Anabilim Dalı değişkenine göre coğrafya derslerinin işlenişi ve işlenen bilginin niteliğine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri

Görüşler	ABD	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılmıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Coğrafya derslerinde öğrenci motivasyonunun yeterince sağlandığı kanaatindeyim.	Sosyal	3	4.6	8	12.3	34	52.3	18	27.7	2	3.1
	Sınıf	3	4.4	3	4.4	21	30.9	22	32.4	19	27.9
	Türkçe	3	4.2	9	12.5	22	30.6	25	34.7	13	18.1
Coğrafya derslerinde öğrencilerin, derslerin hedeflerinden haberdar edildiğini düşünüyorum.	Sosyal	5	7.7	8	12.3	29	44.6	18	27.7	5	7.7
	Sınıf	1	1.5	7	10.3	24	35.3	18	26.5	18	26.5
	Türkçe	3	4.2	9	12.5	25	34.7	27	37.5	8	11.1
Coğrafya derslerinde öğrenmeyi kolaylaştıracak yeterli araç-gereç ve materyalin kullanıldığı kanaatindeyim.	Sosyal	3	4.6	13	20.0	26	40.0	20	30.8	3	4.6
	Sınıf	3	4.4	11	16.2	24	35.3	13	19.1	17	25.0
	Türkçe	7	9.7	16	22.2	25	34.7	21	29.2	3	4.2
Coğrafya derslerinde işlenen konulara uygun öğretim strateji ve yöntemlerinin seçildiği kanaatindeyim.	Sosyal	3	4.6	17	26.2	26	40.0	17	26.2	2	3.1
	Sınıf	2	2.9	4	5.9	31	45.6	24	35.3	7	10.3
	Türkçe	3	4.2	9	12.5	33	45.8	27	37.5	-	-
Coğrafya derslerinin sınavlarında bilgiyi ölçebilecek nitelikte ve sayıda soru sorulduğu kanaatindeyim	Sosyal	4	6.2	8	12.3	22	33.8	24	36.9	7	10.8
	Sınıf	2	2.9	7	10.3	26	38.2	21	30.9	12	17.6
	Türkçe	6	8.3	5	6.9	21	29.2	34	47.2	6	8.3
Coğrafya derslerinin işlendiği dersaneler, bu derse uygun gerekli donanımına sahiptir.	Sosyal	6	9.2	15	23.1	28	43.1	11	16.9	5	7.7
	Sınıf	8	11.8	12	17.6	27	39.7	13	19.1	8	11.8
	Türkçe	9	12.5	18	25.0	25	34.7	15	20.8	5	6.9
Sınıf mevcudu coğrafya derslerinin verimli bir şekilde işlenmesine uygundur.	Sosyal	3	4.6	12	18.5	30	46.2	19	29.2	1	1.5
	Sınıf	5	7.4	11	16.2	29	42.6	18	26.5	5	7.4
	Türkçe	7	9.7	12	16.7	26	36.1	20	27.8	7	9.7
Coğrafya derslerindeki bilgilerin ezbere dayalı bilgiler olduğunu düşünüyorum.	Sosyal	6	9.2	16	24.6	18	27.7	10	15.4	15	23.1
	Sınıf	6	8.8	18	26.5	23	33.8	10	14.7	11	16.2
	Türkçe	2	2.8	14	19.4	24	33.3	17	23.6	15	20.8
Coğrafya derslerinde istatistiğe dayanan sayısal bilginin gereğinden fazla olduğunu düşünüyorum	Sosyal	8	12.3	12	18.5	23	35.4	14	21.5	8	12.3
	Sınıf	9	13.2	29	42.6	18	26.5	5	7.4	7	10.3
	Türkçe	5	6.9	28	38.9	18	25.0	11	15.3	10	13.9

Türkçe, Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Coğrafya Derslerine Olan İlgî Düzeyi

Diğer sosyal grubu dersler içerisinde (Tarih, Felsefe vb.) coğrafya derslerinde daha somut bilgilerin verildiği kanaatindeyim.	Sosyal	1	1.5	6	9.2	8	12.3	21	32.3	29	44.6
	Sınıf	8	11.8	7	10.3	7	10.3	13	19.1	33	48.5
	Türkçe	3	4.2	4	5.6	9	12.5	28	38.9	28	38.9

Coğrafya derslerinin işlenişi ve ders ortamının (fiziki ortam) değerlendirilmesi bakımından öğrencilerin görüşleri büyük oranda kısmen katılıyorum ve katılıyorum düzeyindedir. Diğer bir deyişle öğrenci motivasyonunun sağlanması, ders hedeflerinin öğrenciye haberdar edilmesi, derslerde uygun strateji ve yöntemlerin seçilmesi ve dersanelerin yeterli donanıma sahip olup olmadığına dair her 3 öğrenci grubu da %50'ye varan oranlarda katılıyorum ve kısmen katılıyorum düzeyinde olumlu görüş bildirmiştir.

Anabilim dalları arasında belirgin bir farklılık olmaksızın öğrenciler coğrafya derslerini oluşturan bilgilerin ezbere dayalı olduğu yönünde %50'lere varan oranlarda kısmen katılıyorum ve katılıyorum düzeyinde görüş bildirirken, "Coğrafya derslerinde istatistiğe dayanan sayısal bilginin gereğinden fazla olduğu" konusundaki görüşlerini %33'le %56 arasında değişen oranlarda katılmıyorum ve kısmen katılıyorum düzeyinde görüş bildirmiştir. Diğer bir deyişle öğrencilerin yarısı derslerin yorum ve çıkarıma sürükleyen bilgilerden yoksun olduğu görüşündedir. Fakat öğrencilerin büyük bir kesimi Tarih, Felsefe gibi sosyal grubu meydana getiren derslere göre coğrafya derslerinin daha somut bilgilerden oluştuğu görüşünü paylaşmaktadır. Bu konudaki öğrenci görüşleri, katılıyorum ve tamamen katılıyorum düzeyinde Sosyal Bilgiler Öğretmenliği %76,9, Sınıf Öğretmenliği %67,6 ve Türkçe Öğretmenliği %77,8 oranındadır.

Tablo 8: Anabilim Dalı değişkenine göre genel anlamda coğrafya derslerinin amacına ulaşp ulaşmadığına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri

Görüşler	ABD	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Coğrafya dersleri; yaşadığım çevre-şehir-ülke ve dünyaya olan bakışımın değişmesinde katkı sağlar.	Sosyal	1	1.5	2	3.1	9	13.8	24	36.9	29	44.6
	Sınıf	-	-	2	2.9	10	14.7	25	36.8	31	45.6
	Türkçe	1	1.4	1	1.4	15	20.8	34	47.2	21	29.2
Coğrafya dersleri insan ile çevre arasındaki ilişkileri anlayıp yorumlayabilmeme katkı sağlar.	Sosyal	1	1.5	1	1.5	9	13.8	26	40.0	28	43.1
	Sınıf	-	-	1	1.5	11	16.2	26	38.2	30	44.1
	Türkçe	-	-	3	4.2	12	16.7	26	36.1	31	43.1
Coğrafya dersleri, doğal ve beşeri çevrede cereyan eden olay ve olgulara karşı yeni bakış açıları kazanmama katkı sağlar.	Sosyal	1	1.5	-	-	12	18.5	26	40.0	26	40.0
	Sınıf	-	-	1	1.5	10	14.7	27	39.7	30	44.1
	Türkçe	-	-	2	2.8	12	16.7	32	44.4	26	36.1

The Interest Level of Students Attending Departments of Turkish Language Teaching, Social Sciences and Primary Education Teaching about Geography Lessons

Coğrafya dersleri doğal ya da beşeri kaynaklı sorunları anlamama yardımcı olur.	Sosyal	1	1.5	-	-	3	4.6	34	52.3	27	41.5
	Sınıf	-	-	2	2.9	6	8.8	35	51.5	25	36.8
	Türkçe	-	-	1	1.4	13	18.1	35	48.6	23	31.9
Coğrafya dersleri çevrede gözlem yapma alışkanlığı kazanmama katkı sağlar.	Sosyal	1	1.5	3	4.6	11	16.9	29	44.6	21	32.3
	Sınıf	2	2.9	2	2.9	15	22.1	27	39.7	22	32.4
	Türkçe	3	4.2	6	8.3	13	18.1	31	43.1	19	26.4

Tabloda görüldüğü gibi, genel anlamda coğrafya derslerinin amacına ulaşmış olmadığına ilişkin ifadelere öğrencilerin büyük bir kesimi katılıyor ve tamamen katılıyor düzeyinde olumlu görüş bildirmiştir. Anabilim dalları arasında Sosyal Bilgiler öğretmenliği lehine bir kanaat görülmesine karşın, bunun oran olarak çok büyük olduğu söylenemez. Bu bağlamda coğrafya dersleri öğrencilerin, yaşadığı çevreye, doğal ve beşeri çevrede cereyan eden olay, olgu ve sorunlara olan bakış açısının değişmesinde olumlu yönde etkilidir. Bu etkinin öğrencilerin gözlem yapma alışkanlığı kazanmasında da pay sahibi olduğu söylenebilir.

Diğer yandan, coğrafya derslerinin öğretmen adaylarının yaşadığı çevreye, doğal ve beşeri çevrede cereyan eden olay, olgu ve sorunlara olan bakış açısının değişmesinde olumlu yönde etkilediği görüşü, derslerin içerik açısından yorum ve çıkarıma kapalı olduğu, dolayısıyla ezbere dayalı bilgi içerdiği görüşüyle çelişmektedir.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Bu araştırmayla, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe, Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin, anabilim dalı müfredatlarında yer alan coğrafya derslerine olan ilgi düzeyleri ve coğrafya öğrenmenin gerekliliği konusundaki düşünceleri belirlenmeye çalışılmıştır. Sonuçta;

1. Sosyal Bilgiler, Türkçe ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin coğrafya derslerine olan ilgi düzeylerinde cinsiyet değişkenine göre farklılığın olmadığı ortaya çıkmıştır.

2. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri anabilim dalları değişkeni açısından coğrafya derslerine olan ilgi düzeylerinde varyans analizi sonucuna göre 0,05 önem düzeyinde anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Bu farklılık Sosyal Bilgiler Anabilim Dalı ile Türkçe Anabilim Dalı arasında Sosyal Bilgiler Anabilim Dalı lehine bulgulanırken, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı ile Türkçe Anabilim Dalı arasındaki farklılık Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı lehine bulgulanmıştır.

3. Öğretim şekline göre öğrencilerin coğrafya derslerine olan ilgi düzeylerinde önemli fark olmadığı görülmektedir.

4. Anabilim dalı değişkenine göre öğretmen adaylarının coğrafi konulara, coğrafya bilimine ve derslerine karşı olan ilgi düzeyleri, büyük oranda olumlu yönde olduğu,

anabilim dalları arasında ise Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lehine kanaatin olduğu bulgulanmıştır. Bu konuda dikkat çekici diğer bir sonuç ise, öğrencilerin coğrafya bilimine ve derslerine olan bu ilgilerinin akademik düzeyde uzmanlaşmaya yönelik olmadığıdır. Diğer bir deyişle öğrenciler, coğrafya derslerinin gerek alan ve gerekse genel kültür düzeyinde kendilerine önemli katkılar yaptığını ifade ederken, buna karşın coğrafya eğitimi ya da coğrafya bölümünde lisans ya da lisansüstü düzeyde öğrenim görme fikrine sıcak bakmadıklarını da belirtmektedirler.

5. Anabilim Dalı değişkenine göre coğrafya derslerinin kendi alanlarında gerekli olup olmadığına ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerine bakıldığında, Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin olumlu yönde görüşe sahip olduğu tespit edilirken, Türkçe Anabilim Dalı öğrencilerinin ise, sadece genel kültürlerinin gelişiminde bu derslere ihtiyaç duydukları bulgulanmıştır.

6. Anabilim değişkenine göre, coğrafya derslerinin Tarih, Felsefe gibi derslere göre daha somut bilgilerden meydana geldiği, istatistiğe dayanan sayısal bilginin azımsanmayacak derecede çok olduğu bulgulanmıştır. Diğer taraftan coğrafya derslerinin işleniş konusunda öğrencilerden olumlu görüş alınmış, bu görüşler arasında Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lehine bir kanaatin olduğu tespit edilmiştir.

7. Anabilim Dalı değişkenine göre genel anlamda coğrafya derslerinin amacına ulaştığı bulgulanmıştır.

Çalışmadan, bilhassa sosyal bilimler kapsamındaki alanlarda iyi düzeyde öğretmenlerin yetiştirilmesinde coğrafi bakış açısının gerekliliği anlaşılmış, bu bağlamda başlangıçta anabilim dallarına yan alan oluşturmak mantığıyla ortaya konan coğrafya derslerinin bu düşünce yapısının çok ötesinde, öğretmen adaylarına yakın çevreleri, bölgeleri, ülkeleri ve dünyayı doğru okuyabilmeleri adına önemli bir vizyonu kazandırma gibi bir misyona sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında aşağıdaki önerilere ulaşılmıştır.

1. Sosyal Bilgiler, Türkçe ve Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dallarında okutulan coğrafya dersleri hakkında ülke bütününe hitap eden daha detaylı güvenilir sonuçlara ulaşabilmek adına, elde çalışmaya benzer araştırmaların diğer eğitim fakültelerinde yapılmasının yanında, yurt geneline yönelik tez çalışmalarının da yapılması son derece önemlidir. Elde edilecek veriler, eğitim fakültelerine yönelik yeni programların oluşturulmasında belli başlı dayanak noktalarını teşkil edecektir.

2. Anabilim dalları arasında öğrenci görüşlerinde farklılıklar olmasına karşın, öğrencilerin coğrafya derslerine olan ilgi düzeyleri olumlu olduğundan ve coğrafya derslerinin iyi düzeyde öğretmenlerin yetişmesinde önemli katkılar yapacağı gerçeğinden hareketle, bu anabilim dallarındaki coğrafya derslerine yönelik olarak yapılan öğretimin sürdürülmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bilhassa ülkemizin daha iyi tanınmasını sağlayacak Türkiye Coğrafyası gibi derslerin kaldırılmaması yerinde olacaktır. Hatta Sosyal

Bilgiler ve Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dallarında bu dersin haftalık ders süresinin artırılması hiçte yanlış olmaz. Diğer taraftan Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalına yönelik olarak Ülkeler Coğrafyası dersinin de kredisinin yükseltilmesi gereklidir.

3. Bu anabilim dallarının müfredatında yer alan coğrafya derslerinin içeriklerinde istatistiğe dayalı sayısal bilgilerin yanında bilhassa yorum ve çıkarım niteliği olmayan ezbere dayalı bilgilerin azaltılmasına yönelik düzenlemeler yapılmalıdır. Elbette ki bu düzenleme Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenliği ile Türkçe Öğretmenliği arasında farklılık arz etmeli, bu bağlamda gerek istatistiğe dayalı sayısal bilgilerin ve gerekse yorum ve çıkarım niteliği olmayan ezber bilgilerin azaltılması anabilim dallarına göre dereceli olarak yapılmalıdır. Hatta yapılan bu derecelendirmeye bağlı olarak anabilim dallarına uygun yeni ders kitaplarının hazırlanması söz konusu olabilir.

Öte yandan çalışmanın başında ifade edilmek istenen coğrafya derslerinin ve coğrafya öğrenmenin gerekliliği dışında başka bir husus, öğrencilerin mezun olduktan sonra gerçek anlamda öğretmenlik mesleğine atanabilmelerinin ön şartı olan KPSS'den yeterli puan almaları için de bu derslerin gerekli olduğu gerçeğidir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Cin, M., 2007,** *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Coğrafya Dersine Olan İlgi Düzeyleri ve Cinsiyet Farklılığı.* Doğu Coğrafya Dergisi, sayı:18, s:39-48, Çizgi Kitabevi, Konya.
- Demirci, A., 2005,** ABD'de Eğitim Sistemi ve Coğrafya Öğretimi. Aktif Yayınevi, İstanbul.
- Demirkaya, H., Arıbaş, K., 2004,** *Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Dersine Dönük Tutumlarının Değerlendirilmesi.* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (e-dergi), sayı:12, Konya.
- Doğanay, H., 2002,** Coğrafya Öğretim Yöntemleri. Aktif Yayınevi, İstanbul.
- Hardwick, S.,W., Holtgrieve, D.,G., 1996,** Geography For Educators Standards, Themes, And Concepts. Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, USA.
- Efe, R., 1996-1997,** *Coğrafyada Yeni Yaklaşımlar, Coğrafya Eğitiminde Çağdaş Metot ve Teknikler.* Marmara Coğrafya Dergisi, sayı:1, s:135-149, İstanbul.
- Ekiz, D., 2003,** Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metodlarına Giriş. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Girgin, M., Alın, M., Çetin, B., 2004,** *Coğrafya Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersindeki Bazı Teknolojilere ve Etkinliklere Bakışı.* Doğu Coğrafya Dergisi, sayı:11, s:283-300, Çizgi Kitabevi, Konya.
- Girgin, M., 2001,** *Neden Coğrafya Öğreniyoruz?* Doğu Coğrafya Dergisi, sayı:5, s:127-143, Çizgi Kitabevi, Konya.
- Güngördü, E., 2002,** Coğrafyada Öğretim Yöntemleri, İlkeler ve Uygulamalar. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Türkçe, Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Coğrafya Derslerine Olan İlgi Düzeyi

- Gürbüzürk, O., Genç, S. Z., 2004,** *Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Görüşleri.* İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, cilt:5, sayı:7, s:47-62, Malatya.
- İncekara, S., 2006,** Kanada'da Genel Eğitim Sistemi ve Coğrafya Öğretimi. Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Karasar, N., 2003,** Bilimsel Araştırma Yöntemi. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Martin, F., 1995,** Teaching Early Years Geography. Chris Kington Publishing, Cambridge, UK.
- Kıncal, Y., R., 2001,** Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Eser Ofset, Erzurum.
- Nalçacı, A., Ercoskun, M., H., 2006,** *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Demokratik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi.* Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı:14, s:241-257, Erzurum.
- Tüsiad., 2002,** Coğrafya. Yayın No: TÜSİAD-T/2002/11-330, İstanbul.

İnternet

<http://www.yok.gov.tr/>